Ч. 228. Львів, четвер дня 10. жовтня (27. вересня) 1912. Річник XVI.

ПЕРЕДПЛАТА на **„РУСЛАНА“**
виносить: **в Австриї:**
на цілий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублів; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.
Телефон Редакциї ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християньско-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5 год. по полудни. — **Редакция, адміністрация** і експедиция „Руслана“ при **ул. Хмельовского ч. 15, II поверх.** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише за попередну засторогу.

Рекламациї лише неопечатані є вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ц ні 20 с. від стрічки, а в „Надіслані“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки

Війна на Балканї.

(□) Змаганя европейских держав, а з окрема Австро-Угорщини спільно з Росиєю до удержаня мира на Балканї і переведеня обіцяних Туреччиною реформ в Македонії і инших провінциях з христ. населенєм перебила Чорногора, відкликавши свого посла з Царгорода. Чорногора вчинила сей крок очивидно не на власну руку, а в порозуміню що найменше з иншими союзними державами на Балканї, а крім того імовірно крие ся за тим змаганєм ще північний покровитель південних Славян. Рішенє своє пояснила Чорногора супроти Туреччини тим, що турецке правительство не хоче сповнити домагань Чорногори що до управильненя границь і тому Чорногора приневолена глядїти справедливости з оружєм в руках.

Вість про сю постанову Чорногори, за котрою очивидно підуть єї балканьскі союзники, викликала в дипльоматичних кругах, а також в австрийскій і угорскій делеґациї тривогу, бож передовсїм Австро-Угорщина буде приневолена тепер виступити в тій цїли, щоби війна обмежила ся лише на тїсну область на Балканї, а не викликала загальної пожежі европейскої. До сего повинні приложити своїх заходів також инші великі держави, котрі опізнили ся із своїми миролюбивими змаганями.

Ще вчера вечер зібрала ся рада спільних мінїстрів, щоби обдумати потрібні засоби на уоруженє армії, бо може покаже ся також потреба висланя фльоти на Антивари (під Чорногорою). Звіщають, що військова управа зажадає около 280, по думцї инших 400—450 мілїонів корон на військові потреби, а дотична предлога буде внесена спільним правительством завтра, в четвер, у військовій комісиї делеґаций, а імовірно в пятницю ухвалить се повна сесия делеґацийна. Стоїмо отже перед почином поважного положеня.

Становище Анґлії супроти балканьского пересиленя.

(△) Для міродатних анґлїйских кругів, а особливо для анґлїйского мінїстерства заграничних справ не було заостренє положеня на Балканї несподїванкою. Вже на кілька місяців перед відроченєм парляменту, подала з початком серпня „Times“ в передовицї таємничу вість, що члени посольскої палати займаво обговорюють вісти про балканьский півострів, а з того можна було висновувати, що балканьскі держави зєдинили ся для спільного поступованя. А що ся вість не звернула на себе уваги, подала „Times“ сю передовицю знов другого дня.

Малі балканьскі держави мали все близкі взаємини з анґлїйским парляментом. Досить пригадати т. зв. „Балканьский комітет“, найзавзятїйшого противника старої і нової Туреччини. В Льондонї отже навіть в ширших кругах знали добре, що дїє ся на Балканї. А що анґлїйске мінїстерство не зараз виступало, то оно мало до того важні причини. Погляди там є ріжнородні. Радикальне і лїберальне дневникарство склонює ся до того, щоби на Туреччину сильно наперати, коли тимчасом консервативне дневникарство промовляє за напором на балканьскі держави, а бодай за рівномірним напором на одну і другу сторону.

Однодушне єсть бажанє за справедешним порозумінєм держав. Одначе се вельми сумнїве, чи таке порозумінє дасть ся осягнути, особливо задля розбіжних змагань австро-угорскої і російскої полїтики. На основі останних вістий повело ся однакже довести до порозуміня між Петербургом а Віднем.

Становище Італії зовсїм неясне, а за те не без зависти споглядають в Анґлії на становище Румунії, а не менше і Нїмеччини. Наданє російского достоїньства польного маршалка румуньскому королеви в сїй хвилї толкують так, що Румунїя остане що найменше неутральною, а нїяким чином не вирушить проти Болгариї. Про сю справу розводять ся широко дневники а мимо того она не є ясна.

Одиноке замітне поясненє подає орґан анґлїйского мінїстра заграничних справ на кінци одної статї, в котрій сказано: „Спроможність Анґлії до рішучого вмішаня в сю справу є вельми обмежена, але тїшимо ся, що цїла справа була докладно в Бальмораль обговорена Сазоновом і Ґрейом і нам видає ся се зовсїм зрозумілим, що наше правительство зробить все можливе, щоби европейский мир обезпечити дїйсним порозумінєм держав.“

Не помилимо ся, наколи сї коротенькі, але важненькі слова пояснимо тим способом, що Анґлїя зрозуміла границї своєї сили в балканьскім пересиленю і не думає на слїпо йти за Росиєю і... Сербією. В балканьских справах сила Анґлії є обмежена, а се повинні також балканьскі держави зрозуміти в своїм поступованю тим більше, що Ізвольский в Парижі знов зачав давні свої коромоли. Льондоньскі дневники подають широко єго тайний окружник до держав з мая 1908 р. (оповіщений найперше в Парижскім „Temps-ї“), в котрім Росия застерегла собі право, наново підняти свою проґраму що до реформ в Македонії (себто приміненє §. 23 го берлїньского договору), наколи би молода Туреччина не справдила покладаних на неї надїй.

Про можливі вигляди воєнні зовсїм не згоджують ся з собою анґлїйскі військові знавцї. Деякі думають, що Туреччина не має нїяких виглядів побідити малі балканьскі держави; инші знов прихиляють ся до погляду, що союзні балканьскі держави можуть мати малу лише надію на побіду, бо властиво тілько болгарске військо має якесь значінє.

Що до можливого воєнного пляну, то часть „військових знавців“ думає, що перші бої між Болгариєю і Туреччиною відбудуть ся коло просмику Мустафа-паша, зглядно коло Адриянополя. Инші знов думають, що Болгария і Сербія будуть змагати до злуки в околицї Скопля, щоби роздїлити турецкі сили. Греция ударила би на Туреччину коло Янїни. Але хоч вже розважають воєнні можливости, всеж таки в дипльоматичних кругах мають надію м и р н о ї розвязки грізного пересиленя. Також на біржі, котра в таких случаях є

„ВЇЗД Б. ХМЕЛЬНИЦКОГО ДО КИЄВА“. Величавий образ; клясичний твір арт. М. Івасюка! Виданє сальонове К 10, люксусове К 16, висилка К 1·20. До сего образу солїдні рами: золоті К 16, дубові К 16, сальонові К 12, плюшові К 20 — вже з опакованєм і склом. Люксусові до набутя лише в голов. складї. — Величина образа з краями 70×90 цм.
ГОЛОВНИЙ СКЛАД: І. **ПАВЛИК, Львів, Ринок ч. 10.** (446)

Історня української ґімназиї в Коломиї.

(Конець).

Переходимо до наукових середників. Учительска бібліотека представляє ся досить слабо. Має она всего 1839 томів, та й то у значній скількости (понад 800) одержаних у дарі. Шкільні власти повинні більше дбати про розвій учительских бібліотек по ґімназиях, де від учителїв вимагає ся також обзнакомленя із поступами найновійшої науки. Часописий передплачувала ґімназия також дуже мало, бо ледви 28[1]).

За се лїпше представляє ся бібліотека учеників, бо має руских книжок 956, польских 592, нїмецких 486, разом 2.034. Скільки нам відомо, є се одна з красших ґімназияльних бібліотек для учеників.

Природописний та фізикальний кабінет мали би досить гарні прилади, так що, коли они не мають відповідного приміщеня. Наука ґеоґрафії і історії розпоряджає доволї значним числом мап та образів.

Із надобовязкових предметів учено в ґімназиї рисунків, руханки, стеноґрафії та співу. На науку рисунків ходило небогато учеників (ледви 22—25 !), отже про сей предмет нема що богато говорити.

За се з жалем зазначимо, що наука руханки стоїть у коломийскій ґімназиї дуже низко, бо нема на се відповідного льокалю. А шкода, бо стан здоровля учеників лихий. Може міродатні чинники виходять із сеї засади, що коломийскі ученики мають і без того досить руху, бо часто ходять до школи з далека — із сусїдних сїл?

Наука співу стоїть ту також не високо, бо навіть нема визначнїйшого голосового материялу між учениками.

Інтересний ще уступ про працю учеників поза шкільними годинами. Число учеників, що читають книжки із шкільної бібліотеки й число визичених книжок було би досить значне пр. в р. 1910/10. Читало рускі книжки около 500 учеників, які взяли півчетверта тисяча примірників. Доповняють образованє учеників ріжні кружки, утворені за дозволом властий. Ґімназия мала кружки (від 1907/8. р.) лїтературний, історичний та природничий і крім сего т. зв. „ґімназияльну читальню“. Давнїйше істнував у Коломиї тайний кружок ґімназиястів і про него дає д. Даниш отсї цїкаві дати:

„Коломийска ґімназия — як і кожда новозаснована — не могла відразу заложити поважнїйшої бібліотеки. Охочі до читаня ученики не могли дістати в шкільній бібліотецї нїяких інтересних розвідок анї поважнїйших белетристичних творів з нової лїтератури, про яку в той час богато говорилс ся. Кільканайцять поважнїйших учеників IV. кл. задумало зарадити лихови. Безперечно не обійшло ся тут без впливу старших одиниць, що стояли поза школою — однак прихильних школї. З початком шк. року 1896/7. зібрали ся ученики (числом 14) на нараду та заложили „Т а й н и й к р у ж о к д л я с а м о о б р а з о в а н я“. Цїлию кружка було старати ся о поучаючі популярні книжки, будьто дорогою закупна на власність зі складок членів, будьто випозичаючи їх у знакомих.

„Більшість учеників сего кружка становили бідні ученики, але запал був великий і нїоден не чув ся невдоволений з висоти перших вкладок.

„Члени сходили ся що суботи і перед кождим сьвятом у одного з товаришів, кождого разу в иншого, де була відповідна хата. Ту робили короткі звіти з прочитаних книжок, підносячи з них звичайно якесь одно загальне інтересне питанє, щоби таким робом заохотити і инших товаришів до прочитаня даного твору.

„На зборах вела ся все оживлена дискусия, а виміна гадок мусїла розбудити цїкавість, поглубленє в понятю деяких питань, а головно виказати брак загального ширшого сьвітогляду та заохотити до пильної працї над собою. — Сходини відбували ся опісля раз на місяць, в мешканю одного з членів, а в лїтї в лугах над Прутом. Були се може найщасливійші хвилї в житю ґімназиястів. По серединї сидїв прелеґент зі своїми скриптами, кругом него инші члени, окружені буйною, вільною материю-природою, вслухувались і вдумувались в виводи товариша.

„По обмеженю сходин звернено увагу головно на збільшенє власної бібліотеки кружка. Закуплено зразу около 60 творів найновійших поетів і повістярів, переклади з чужих науково-популярних творів і упрошено кілька редакций присилати даром свої часописи („Дїло“, „Буковину“ і „Neue Freie Presse“). Бібліотеку переховував оден член кружка у себе і випозичав книжки будьто в себе дома, будьто приносив замовлені до школи.

„Сей кружок був огнищем позашкільного духового житя не надто великого числа учеників. Не всї товариші з тої самої кляси належали до кружка. Старано ся приєднувати учеників що поважнїйших і сериознїйших. Згодом засновано кружки в двох инших клясах. Відносини всїх трех кружків були дружні, між деякими членами дуже сердечні.

„При кінци шк. р. 1898/9. склалось так, що треба було на спільних сходинах нарадити ся над дальшою судьбою кружка, зглядно всїх трех кружків. На сходинах рішено злучити всї кружки в оден та вибрано жеребом нового голову. Сей зумів піднести заінтересованє між членами і кружок оставав під єго управою аж до 1900. р. та перейшов з цїнною бібліотекою в руки молодших товаришів. (Що стало ся опісля з кружком та єго бібліотекою — годї було розвідатись Тепер вже не істнує).“

Вкінци згадаємо, що коломийска ґімназия має гарну орхестру, яка розпоряджає 96 дутими інструментами і значним числом смичкових.

Отсе найважнїйші дані й уваги на основі згаданої книжки д. Даниша.

Х. У.

[1]) При вичисленю часописий не згадав д. Даниш і про російскі, з яких деякі коломийска ґімназия має.

вельми чутливою, панує ще такий погляд.

Рішуче виступленє Австро Угорщини і, як здає ся, добра воля Европи для удержаня мира, зробили свій вплив і в Царгороді і між союзними балканьскими державами. Висока Порта витягнула з архіву проґраму реформ з 1880 і обіцює рішучо взяти ся зараз до єї здійсненя. Однак союзні балканьскі держави відносять ся до тих обіцянок Туреччини зневірливо. Але мимо всїх тих надій на удержанє мира сверкають вже на балканьскім овиді зловіщі блискавиці.

Військова сила Австро-угорскої монархії на основі військового закона з 1912. року.

(X) З оглядом на сучасні події цікаво буде для нашої суспільности обзнакомити ся з військовою силою нашої монархії, як она представляє ся на основі військового закона з 1912. року. Віденьский тиждневник „Oesterreich-Ungarn“, видаваний на місци дневника „Vaterland“ подає займаву про сю справу розвідку, котру тут наводимо перекладом.

Спільну військову силу обидвох половин монархії установлено протягом останних 40 літ, отже в часї, коли австрийску армію орґанізовано після найнекористнїйших вислїдів 1866. року, на основі трох військових законів з 1869., 1889. і 1912 р.

Сї закони видавано все на протяг 10 років, однак сї нові закони ухвалювано все після довгих боротьб з неприхильними війску мадярскими сторонництвами. Також в сїм роцї переведенє скріпленє війска вважають міродатні військові круги недостаточним, однак они були звязані попередними, угорским сторонництвам даними обіцянками. Отут подаємо короткий огляд розвитку австро-угорскої армії і нинїшню єї силу в порівнаню з иншими европейскими військовими державами.

Континґент новобранців спільної армії установлено від 1869—1889, отже протягом 20 літ, на 95.500 жовнїрів. В 1889. підвисшено єго на 103.100 голов. Се число остало аж до сего року, отже протягом 23 років, однакове. Очевидно, що сей континґент не вистарчав для внутрішнього перестрою армії, і тому від 1889—1907. утворено лише оден полк кінноти, 28 кінних батерий, 12 артилерийских компаній для твердинь і оден зелїзничий баталїон. Не входять в сю рахубу 8 босаньских піхотних баталїонів і оден босаньский стрілецкий баталїон, бо они обтяжають континґент новобранців Босни й Герцоґовини.

Пересиленє підчас прилуки Босни й Герцоґовини приневолило військову управу наново зорґанїзувати полеву, гірску і тяжку артилерию, відділи машинових карабінів і утворити два фортечні артилерийскі баталїони та управильнити конечно відносини військової маринарки. Реорґанїзация тривала від 1907—1911, але в головних основах була переведена зимою 1908/9. Потрібний до того засіб жовнїрів взято з піхоти і стрільців (по 70 з кождого 4-го баталїону), з кінноти (по 6 з кождого швадрону), з відділу провянтури (170 жовнїрів) і з відділу стаднин (400 людий). Виходить отже, що надвишка сего року на основі нового військового закона більше придїлених, окрім для запотребованя у війску для деяких до утвореня нових формаций, призначена головно для покритя повсталих прогалин. Тимто і в будучинї перестрій спільної армії взагалї єсть більше інтензивний. Поступ, який подає новий військовий закон, проявляє ся отже в тім, що з установою нового повного стану і новою орґанїзациєю застарілих або непридатних формаций буде внутрішнїй устрій спільної армії опертий на сконсолїдованій основі.

Із сказаного виходить, що новий військовий закон, котрий викликав в Угорщинї такі важкі бучі в соймі, не дає військовій управі дальшої спромоги до екстензивного розвитку армії. У військових кругах вказують на се, що військова управа в своїх домаганях мимо грізного европейского положеня займає вельми скромне становище. Сю указку потверджує порівнанє, які жертви приносять инші сьвітові держави, щоби свою армію удержати на повній висоті вимог.

Німеччина побільшила свій мирний стан від 1889. о цїлих 130.000 голов. В тім часї утворено нових 100 піхотних баталїонів, 34 швадронів кінноти, 50 компаній машинових карабінів, 219 батерий возових і 69 компаній технїчного війска, підвисшено число військових корпусів о 5 і нечуваним способом помножено воєнну фльоту. Сучасний стан мировий війска в Німеччинї числить 32.000 заводових офіцирів, 70.000 заводових підофіцирів, 520.000 комбатантів і 112 тисяч коний.

Населенє 60-мілїонове Німеччини дає річно 280.000 новобранців.

Італїя виставила в рівнім часї мимо полїтичних трудностий 4 альпейскі баталїони, 9 гірский батерий і 5 полків кінноти; численні дальші нові формациї тепер приготовляють ся. Військова маринарка значно розвинула ся. Сучасний мировий стан Італїї складає ся з 14.000 заводових офіцирів, 276.000 підофіцирів і жовнїрів і 53.000 коний. Населенє 34-мілїонове Італїї давало до 1907. року 95.000 в 1908. 110.000 а в 1910. 134.000 новобранців.

Росия підвисшила свій мировий стан о 178.000 голов, а свої мирові формациї о 110 піхотних баталїонів, 62 кінних швадронів, 103 батерий і 52 компаній технїчного війска. Число росийских військових корпусів піднесло ся о пять, а так само прискорює Росия будову фльоти. Теперішнїй стан мировий складає ся з 62.000 заводових офіцирів, 135.000 підофіцирів і салдатів і 200.000 коний. Населенє 147-мілїонове в Росиї дає річно 456.000 новобранців.

Мала Румунїя приносить для устрою своєї армії безмірно більші жертви як Австро-Угорщина. Так між тим підвисшила свій мировий стан о 46.231 голов і утворила нових 30 піших баталїонів, 65 кінних швадронів і 43 батерий. Єї теперішнїй мировий стан складає ся з 3.600 заводових офіцирів, 84.000 підофіцирів і жовнїрів і 20.000 коний. Населенє Румунії 6,700.000 голов дає річно 44.000 новобранців.

Франция підвисшила від 1889. року мировий стан о 54.000 голов, виставила нових 124 піхотних баталїонів, 29 кінних швадронів, помножила артилерийский парк о 400 гармат, а число корпусів о два. Теперішнїй мировий стан виносить 30.000 заводових офіцирів, 31.000 заводових підофіцирів, 553.000 підофіцирів і жовнїрів і 142.000 коний. Населенє 40-мілїонове дає від 1900 р. річно 238.000 рекрутів.

В Австро-Угорщинї числить тепер мировий стан:

1. в спільній армії:

(включно з фльотою воєнною і босаньским війском): 21.170 заводових офіцирів, 2250 офіцирских аспірантів (прапорщиків ітп.) 314.000 підофіцирів і жовнїрів і 65.210 коний.

2. в австрийскій краєвій обороні:

4.000 офіцирів заводових, 260 офіцирских аспірантів, 43.200 підофіцирів і жовнїрів і 5870 коний.

3. в угорских гонведах:

(включно з артилериєю і стадинною бранжею): 3.400 заводових офіцирів, 470 офіцирских аспірантів, 28.000 підофіцирів і жовнїрів і 5470 коний.

Загальний мировий стан числить отже тепер 28.570 заводових офіцирів, 2.980 офіцирских аспірантів, 385.400 підофіцирів і жовнїрів і 76.480 коний.

По цїлковитім переведеню військової реформи буде Австро Угорщина в мировім станї мати до розпорядимости:

1. в спільній армії:

(включно з воєнною фльотою і босаньским війском): 22.134 заводових офіцирів, 2571 офіцирских аспірантів, 371 900 підофіцирів і жовнїрів і 73.610 коний;

2 в австрийскій краєвій обороні:

5 200 заводових офіцирів, 400 офіцирских аспірантів, 60.000 підофіцирів і жовнїрів і 10.000 коний.

3. в угорских гонведах:

(включно з артилериєю і стадинною бранжею): 4.680 заводових офіцирів, 650 офіцирских аспірантів, 56.450 підофіцирів і жовнїрів і 12.200 коний.

Загальна сила австро-угорскої армії буде отже мати 32.014 заводових офіцирів, 3621 офіцирских аспірантів, 488.350 підофіцирів і жовнїрів і 95.810 коний. Підвисшенє отже буде числити 3.444 заводових офіцирів, 641 офіцирских аспірантів, 102.950 підофіцирів і жовнїрів і 19.330 коний.

Мимо того в розвитку армії остає Австро-Угорщина поза иншими державами. Так н. пр. мировий стан французкої армії висший о 70.000 людий і 50.000 коний, хоч Франция має о 10 мілїонів менше населенє як Австро-Угорщина.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всїх реставрациях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

З делеґаций.

Повне засїданє австрийскої делеґациї зачало ся вчера о год. 10 25 рано. По відчитаню впливів переведено доповняючий вибір до військової комісиї.

Вибрано дел. Смаль-Стоцкого.

Відтак вела ся дальша розправа над буджетом мінїстерства заграничних справ.

Дел. Тусар (чес. авт. соц) заявив, що ті делеґати, котрі в нинїшнім станї річий мовчать, будять підозрінє, що хотять поперти загони т. зв. воєнного сторонництва. Балканьске питанє, котре саме порушено, не відносить ся до нїчого иншого, лише до розвязаня полуднево-славяньскої справи.

Головною причиною, що здержує економічний, полїтичний і просьвітний розвій полуднево словяньских народів, є факт, що часть полудневих Славян жиє під незавидною господаркою Туреччини Европейска дипльоматия має ту сумну заслугу, що штучно держить при житю Туреччину, за чим промовляє лише інтерес великого капіталу, та взаїмна зависть великодержав.

Дел Лєхер виводив, що продовженє небезпеки війни спричинить великі господарскі шкоди.

Бесїдник сподїє ся, що скоро наступить звільненє напруженя, бо є пересьвідчений, що небавом прийде до заключеня італїйско-турецкого мира. Причиною проволоки в мирових переговорах було вмішанє віроісповідних мотивів. Взором як належить полагоджувати сего рода справи є Боснїя і Герцоґовина. В дїйсности цїла новочасна Австро-Угорщина полягає на рівноуправненю всїх признаних віроісповідань.

Дел. Романчук заявив, що всї народи піддержують як найревнїйше заходи мінїстра заграничних справ, які стремлять до удержаня мира. Балканьским народом належить лишити Балкан і пересьвідчити їх, що Австрия є могучим, але безінтересовним і певним приятелем. Від Росиї, котра має на Балканї більший вплив, нїж Австрия, залежить в першій мірі дальший розвій випадків на Балканї.

В останних часах Росия, вправдї не урядова, лише лївурядова, звернула свою увагу на Галичину. Дуже впливові особи і росийскі дневники старають ся прилучити до Росиї Русинів як Росиян, єсли не територияльно, то принайменше під народним зглядом.

На жаль між австрийскими полїтиками находять ся такі, котрі певно не зі злої волї спішать з помочию тим намірам Росиї. Супроти д-ра Крамаржа мусить бесїдник ствердити, що Українцї під полїтичним оглядом не угнїтають нїкого, навіть своїх противників. Що правда, можна домагати ся, щоби в Галичинї не правило польске краєве правительство, котре узгляднює більше польскі нїж австрийскі інтереси і котре в цїли викликаня роздору між Русинами, висувало проти них Росиян посла Крамаржа.

Бесїдник стверджує, що в Галичинї і на Буковинї нема Росиян, з виїмком 4.000 Липованів на Буковинї. Правительство в Галичинї висуванєм москвофільскої фракциї проти Русинів народовців, як се дїяло ся за часу правлїня пок. ґр. Потоцкого, та легковаженєм і переслїдованєм руского народа спричинило се, що богато зневірених шукало оборони в москвофільстві. Вправдї москвофільский рух не є глибокий і розповсюджений, але може стати небезпечним; устав би тодї, коли би Австрия узгляднила домаганя Русинів, котрих вірність є випробована і котрі були все сильною підпорою держави.

Відтак бесїдник обговорював відносини в Галичинї, а на конець пригадав слова Байста, котрий сказав до Русинів, коли серед них проявляли ся москвофільскі струї, отсе: „Завернїть, єсли лежить вам на серцї добро держави і монархії!“

Відтак промовляли делеґати: Ґлянц, Кльофач, котрий сказав, що австрийска дипльоматия повинна використати хиби росийскої дипльоматиї і через еманципацию балканьских народів повинна взяти їх під свій покров, а дел. Немец заявив, що чеські социялїсти не годять ся з москвофільскою полїтикою Крамаржа, дел. Удржаль зазначив, що вина за нинїшнє критичне положенє спадає на великодержави. Австрийска полїтика повинна більше узгляднювати Славян, а не лише Нїмців і Мадярів.

На сїм перервано засїданє; слїдуюче нинї.

Полїтичний огляд.

Згода на виборчу реформу? „Słowo polskie“ містить таку телеґраму з Відня: З парляментарних кругів зачувати, начеби Русини згодили ся на внесок намісника д-ра Бобжиньского в справі виборчої реформи, іменно, щоби засадничою виборчою системою була система одномандатових округів в цїлій Галичинї, а тільки, щоби у східній Галичинї, там, де польска меншість перевисшає 30%, утворено двомандатові округи. Таких двомандатових округів має бути в краю загалом 16.

Ся згода має бути окуплена значними субвенциями на український театр і на рільничі рускі цїли, а також усталенєм условин і речинця основаня українського унїверситету.

Що до процентового подїлу загального числа мандатів між Поляків і Русинів, доси не осягнено згоди.

Нові надзвичайні військові кредити. Вчера о год. 10. вечером зібрала ся в Віднї спільна мінїстерияльна рада, яка мала рішити про висоту військових кредитів, яких правительство зажадає від делеґациї ще в біжучій сесиї. На четвер назначено засїданє військової комісиї австрийскої делеґациї, яка застановить ся між иншим також над предлогою нових військових кредитів.

Що до висоти тих надзвичайних кредитів, то одні дневники доносять, що мають они виносити 250 міл. корон, „Die Zeit“ знова подає, що та сума має виносити 400—450 міл. корон. Нові кредити будуть поставлені як додаткове запотребованє. Жадана сума має бути зужита передовсїм на артилерию і для технїчних війск, а 100—150 міл. на цїли маринарки.

Війна, чи мир?

З Балкану приходять щораз грізнїйші вісти. Положенє набрало так поважного характеру, що до злагодженя єго мала відбути ся безпосередна виміна депеш між нашим цїсарем Франц Йосифом I. і росийским царем Николою I. По сїй вістцї прийшла ще більше непокаяча, бо незвичайно приспішуюча вибух пожежі на Балканї: Між Чорногорою і Туреччиною зірвано дипльоматичні зносини. Представник Чорногори Пламенац виїхав з Царгорода, а цетиньскому представникови Туреччини Галїмови доручено пашпорт.

Нота, яку представник Чорногори Пламенац вручив Портї, заявляє, що супроти того, що Туреччина не сповнила домагань Чорногори в бажанім речинци, Чорногора мусить з оружєм в руцї поперти свою справу.

Вість про зірванє дипльоматичних зносин між Чорногорою і Туреччиною, мимо напруженя, яке панує останними днями, становить дїйсну сензацию у Віднї. Случай хотїв, що саме в дни, коли мав наступити крок великодержав, представник Чорногори в Царгородї вручив ноту, що зриває дипльоматичні зносини і що виповідає війну. До вчера рано осуджувано положенє дуже корисно, а заповідь спільного кроку великодержав у балканьских держав велїла надїяти ся, що ще буде можливе відвернене небезпеки війни. Поведенє Чорногори є зовсїм невияснене. Кождий, що знає відносини і знає, що Чорногора не лише під фінансовим, але й під иншими зглядами є зависима від Росиї, не зрозуміє, як могла Чорногора в так яркий спосіб протидїлати інтенциям Сазонова.

Імовірно ходить ту о річ з гори упляновану, тим більше, що крок Чорногори наступив саме на дни, в якім Австро-Угорщина і

Росия підняли крок в Софії. Поведенє Чорногори не може остати без впливу на становище инших балканьских держав і з певностю буде провідною лінією для них.

Доси є лише звісно, що балканьскі держави заключили відпорний союз. Коли Чорногора випадає з ролї і атакує, то після договору инші балканьскі держави не є обовязані прийти Чорногорі з помочию. Однак не підлягає сумнївови, що мала Чорногора потягне за собою й Сербію й Болгарию й Грецию. Донесеня, що надходять з Білгорода, стверджують, що на случай, коли би правительства балканьских держав не пішли за загальною струєю, то грозить революция в балканьских краях. В сей спосіб є означена дорога, якою підуть.

Положенє в балканьских державах в останних днях таке: Сербска скупштина ухвалила надзвичайний кредит в сумі 44,800.000 динарів. Між скупштиною і болгарским собранием наступила виміна депеш, в яких висловлено надію, що спільна акция християньских держав на Балканї вийде в хосен їх братів в Туреччинї. В Білгородї не говорить ся вже про те, чи буде війна чи нї, лише чути запити, котрого дня вибухне. Вчера появив ся в Білгородї королївский указ з амнестиєю для всїх дезертирів. Вернув вже кн. Павло.

В чорногорскій столицї Цетинїї повторили ся вчера знова манїфестациї за війною проти Туреччини. Перед палатою короля і наслїдника престола устроїли товпи населеня бурливі овациї, такі самі овациї уладжено також перед сербским, грецким, болгарским і росийским посольством. З заграницї зголосило ся много добровольцїв, з яких утворено окремий віддїл. Вчера відбула ся перед королем дефіляда війск. Князї Данило і Павло виїхали до Подґоріци, а мінїстер війни Мартініович до Антівари. Вчера вечером виїхав до Подґоріци також король Микола разом з кн. Міркою; там находить ся головна военна кватира.

Грузини і Вірмени на Кавказї орґанїзують охотничі піші і кінні віддїли, які мають вирушити на поміч Словянам на Балканї. Студенти медицини в Петербурзї орґанїзують санїтарний віддїл.

Туреччина також не дармує. В Македонії, як доносить Аґенция Гаваса, проголошено стан облоги. Турецке правительство заборонило вивозити з европейских вілаєтів збіже. Головний молодотурецкий комітет розіслав по всїх провінциях обіжник з зазивом, щоби з огляду на критичне положенє понехано всякі спори і злучено ся разом в цїли оборони інтересів вітчини.

Найповажнїйші провідники Альбанцїв: Байрам Зура, Ісса Болетінак і Різа бей заявили, що всї Арнавти возьмуть участь в обороні вітчини по сторонї Туреччини.

В Царгородї відбуло ся вчера віче студентів, скликане мнимо за почином молодотурецкого комітета, щоби наробити правительству клопотів. Студенти серед незвичайного розворушеня домагали ся війни та видаленя Греків і Болгар. Около год. 2·30 зібрало ся около 200 студентів, до котрих прилучило ся около 1000 осіб і поспішили під Порту, де саме відбувала ся рада мінїстрів. Товпа облягла браму і подвірє і устроїла велику демонстрацию. Браму замкнено. Мінїстерство війни вислало віддїл війска, яке старало ся війти до будинка Порти, однак на дармо. Студенти повитали на сам перед вояків окликами на честь армії, а відтак задержали конї і офіцирів і грозили війску на випадок, єсли би хотїло їх усунути. Демонстранти розійшли ся, аж коли між ними появив ся великий везир і мінїстер маринарки, котрі виголосили промови з запевненєм, що правительство сповнить свій обовязок. На нинї заповіджено дальші віча.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Калистрата римо-кат.: Франца. — В пятницю: руско-кат.: Харитона преп.; римо-кат.: Германа.

— **Русофільска аґітация на Лемківщинї.** „Прикарпатская Русь“ містить таку телеґраму: „Горлиці. Посол Марков уже кілька день розїзджає по Лемківщинї. В четвер відбулося в Устю народневіче при участи поверх 2000 селян. Вчера, недїля, православний сьвященик(?!!) о.(?) Цимбала відправив в селї Долгім, що перейшло на православє, богослуженє. Брало участь поверх 1000 селян.“

Аґітация д-ра Маркова і „батюшки“ Цимбали, не спинювана, на жаль, з нїякої сторони“ вже показує свої наслїдки. У вчерашнім числї „Руслана“ занотували ми перехід двох лемківских громад, Бортного і Радоцини на православє. Грізна хмара военної небезпеки полонила, здає ся, цїлу увагу суспільности і властий, бо про якийсь енерґічний відпір православно-цареславним аґітаторам не чути. А ся аґітация, то війна у внутрі суспільности, війна, що переобразовує лице і релїґійне і национальне народа, тому й грізнїйша подекуди, чим вихор внїшних подій!

— **Замкненє вистави домашного промислу в Коломиї.** В недїлю дня 6. с. м. зібрав ся о 8. год. вечером виставовий комітет з предсїдником др. З. Левицким на чолї в реставрацийній салї і запросив туда присутних на виставі гостий. Перший промовив предсїдник др. З. Левицкий. В своїй бесїдї представив він коротко всї трудности, з якими боров ся виставовий комітет, відтак вказав на значінє вистав загалом, а головно для українського народа і вкінци подякував всїм тим, які чим небудь причинили ся до гарної вистави. Бесїду свою закінчив предсїдник окликом „Ще не вмерла“, а війскова музика відіграла наш народний гимн. По оклику в честь предсїдника Левицкого в признаню єго заслуг і працї положеної коло коломийскої вистави, гостї розійшли ся домів.

— **Запомоги для студентских варстатів.** В краєвім буджетї на 1912. р. призначив сойм до розпорядимости краєв. видїлу в порозуміню з краєвою Радою шкільною ричалт в сумі 4.000 К на уладженє варстатів для шкільної молодїжи. З кредиту призначеного на сю цїль на 1911. р. лишило ся 1.760 К, разом було отже до роздачі 5.760 К. Краєвий видїл признав отсим руским ґімназиям одноразові запомоги: рускій ґімн. в Перемишлї на столярский варстат 100 К і рус. ґімн. в Станїславові на переплетничий, токарский і столярский варстат 250 К. прочу суму одержали польскі середні школи.

— **З Городеччини.** Онодї відбула ся в Мшанї в домі „Просьвіти“ довірочна нарада в справі українського унїверситета. На нарадї взяли участь як селяни, так і дооколична інтелїґенция. По промовах ухвалили присутні резолюциї в справі заснованя українського унїверситета у Львові, подїлу краєвої Ради шкільної на дві части і як найскоршого переведеня виборчої реформи до галицкого сойму.

— **Клопоти турецкого наслїдника престола.** Турецкий наслїдник престола, що перебуває від кількох місяцїв в водолїчничім заведеню коло Відня, находить ся в великім клопотї, не маючи куди вертати до Царгорода. Поворот через Сербію і Болгарию є виключений. Також морска дорога з огляду на італїйско-турецку війну і грецко-турецкі відносини є неможлива. Лишає ся лише одна дорога: через Букарешт до Констанци, а відси кораблем до Царгорода. Турецке правительство вислало кілька военних кораблїв на Чорне море в цїли перевезеня наслїдника престола до Царгорода.

— **Запомоги на будову інтернатів.** В краєвім буджетї на 1912 рік призначив сойм до розпорядимости краєвого видїлу 80.000 К на запомоги для будови інтернатів. Запомоги одержали отсї інтернати в східній Галичинї: інт. муж. учит. сем. в Чорткові 2.000 К, інт. муж. учит. сем. ім. Пірамовича у Львові 12.500 К; інт. муж. учит. сем. в Самборі 1.000 К, інт. муж. учит. сем. в Сокалї 1.000 К, інт. муж. учит. сем. ім. св. Станїслава в Станїславові 3.000 К, руский інт. муж. учит. сем. ім. св. Йосафата в Станїславові 1.000 К, інт. муж. учит. сем. в Тернополї 1.000 К, інт. муж. учит. сем. в Залїщиках 2.000 К, інт. женьскої учит. семінариї в Бережанах 1.300 К, руска бурса жін. учит. сем. СС. Василиянок у Львові 1.200 К, руска бурса ж. учит. сем. СС. Василиянок в Перемишлї 2.300 К і інтернат для учениць приватної ж. учит. сем. тов. „Охорона“ в Тернополї 1.000 К. Виплату запомоги для інтернату ім. св. Станїслава в Станїславові здержав краєвий видїл аж до часу унормованя права власности будинку, а для інтерната прив. семінариї в Тернополї до часу приступленя до будови.

— **Влом до зелїзничої каси в Кракові.** В ночи з суботи на недїлю вломили ся до касового бюра товарової зелїзничої стациї Північної зелїзницї в Кракові незвісні опришки, розбили вертгаймівску касу і забрали поверх 15.000 К. Догадують ся, що злочинцї сейчас по доконаню крадежи виїхали з Кракова.

— **Повінь в Петербурзї.** Перед кількома днями перейшов межи Францією і Анґлїєю страшний цикльон і від берегів Анґлїї звернув ся через полудневу Скандинавію і Балтийске море на Фінляндию. Всюди шалїла страшна буря. В Петербурзї настав такий сильний вітер, що на отворених площах унеможливив трамваєвий рух. В парках поломила буря богато вікових дерев. Вихор здержав також біг води на Неві, так що ріка виступила з берегів і залила прилежні, низше положені улицї, огороди і парки. У водї стоїть також Петропавловска кріпость, филї сягають майже до половини кріпости. В мин. четвер остерігано населенє перед небезпекою частими арматними сальвами. Страти, заподїяні повению, виносять около 100.000 рублїв.

— **Студентска манїфестация в Петербурзї.** В Петербурзї відбуло ся на унїверситетї віче академічної молодежи при участи около 1.000 осіб. Полїция вмашерувала і розігнала вічевиків. На улицї прийшло до перепалки, в якій 6 осіб вбито, а богато поранено.

— **Протиросийскі демонстрациї в Фінляндиї.** В Виборґу підчас відпроваджуваня до тюрми члена маґістрату міста Виборґа Ляґеркранца прийшло до поважних демонстраций. Товпа співала национальні піснї. Полїция розігнала демонстрантів.

— **Жертви готівкою** не звільняють нїкого від обовязку жаданя купонів Р. Т. П. і уживаня товарів з маркою Р. Т. П.

— **Нова виправа Амундзена до бігуна.** Як звісно, недавно повернув капітан Амундзен з виправи до полудневого бігуна. Тепер орґанїзує він нову виправу до північного. В тій цїли казав вже спровадити свій корабель „Фрам“ з Буенос Айрес до Сан Францїско, звідки вирушить в жовтни 1913. р. на північ. Своїм кораблем буде плисти як найдальше на північ, а звідси санчатами до бігуна. Сподїє ся, що в сей спосіб зближить ся до бігуна о більше число степенїв від капітанів Де Лянд і Нанзена. Не задумує він однак дістати ся до математичної точки бігуна, де був вже Пірі, але хоче пізнати лише північне море, єго метеорольоґічні відносини, глубину і цїхи дна. Кошти виправи покриває замешкалий в Буенос Айрес Норвежець, Петро Хрістофферуен, який дав гроші Амундзенови і на виправу до полудневого бігуна. Час, в якім Амундзен має провірити підбігунове море від Берінґа до східного побережа Ґренляндиї, виносить 3 роки. „Фрам“ буде заосмотрений однак в запаси на 5 лїт.

Оповістки.

— **Львівский руский народний театр в Дрогобичи.** (Саля міска. Початок точно 7 ½ вечером).

В пятницю 11. жовтня „Чоловік і сатана“ штука з житя жидів в 5 дїях Якова Ґордіна.

В суботу дня 13. жовтня „Жидівка“ опера в 5 дїях Галевія.

В недїлю дня 13. жовтня „Украденє щастє“ народний обрас зі співами і танцями в 5 дїях д-ра І. Франка.

— **Ректорат дух. семінариї у Львові** подає до відома інтересованим, що іспити на богословскім видїлї львівского унїверситету в другім речинци відбудуть ся дня 11. жовтня с. р.

— **Зі Станїславова.** Загальні збори філїї Руского Товариства Педаґоґічного в Станїславові відбудуть ся в суботу дня 26. жовтня 1912 о год. 8. вечером в „Рускій Бесїдї“. За Видїл: *Павлюх Гнат*, голова. *Ю. Чайківский*, писар.

— **Краєва Рада шкільна** перенесла: П. Климчака, учит. 3-кл. вид. муж. шк. в Сокалї, на рівнорядну посаду до 3-кл. вид. муж. школи в Сяноцї, О. Клапу, учит. 3-кл. вид. муж. шк. в Сяноцї, на рівн. пос. до 3 кл. вид. муж. шк. в Сокалї, М. Лїсовского, учит. 5-кл. муж. шк. в Мостах великих, на рівнор. пос. до 6-кл. муж. шк. в Камінцї струм., О. Войтовича управ. і М. Войтовичеву, учит. 4-кл. шк. в Сколю, на рівн. пос. до 4 кл. жін. шк. в Козовій, В. Сїкорского, учит. 4-кл. нар. муж. получ. з вид. ім. св. Мартина у Львові, на рівн. пос. до 4 кл. нар. муж. пол. з вид. шк. ім. Кордецкого у Львові, Л. Стахоня, учит. 4-кл. муж. нар. получ. з вид. шк. ім. Собіского у Львові, на рівн. пос. до 4-кл. муж. шк. ім. св. Мариї Магдалини у Львові, І. Стоцкого, учит. 4-кл. муж. нар. получ. з вид. шк. в Радехові, на рівн. пос. до 5 кл. муж. шк. в Соколові, В. Малопольского, управ. 2-кл. шк. в Липинках, на рівн. пос. до 4 кл. шк. в Липинках, О. Моравского, управ. 2-кл. шк. в Притковицях, на рівн. пос. до 2-кл. шк. в Журовій, Ф. Заруцкого, управ. 2 кл. шк. в Княжім, на рівн. пос. до 2-кл. шк. в Жуличах, С. Левицкого, управ. і Б. Левицку, учит. 2-кл. шк. в Сухрові, на рівн. пос. до 2-кл. шк. в Зарудю, О. Ґлуховску, учит. 2 кл. шк. в шлях. Кульчицях, на рівн. пос. до 4-кл. шк. в шлях. Кульчицях, В. Ґоженьского, учит. 2-кл. шк. в Білогородцї, на рівн. пос. до 2-кл. шк. в Кротошинї, О. Бабієву, учит. 2-кл. шк. в Соснові, на рівн. пос. до 2-кл. шк. в Гайворонцї, М. Стесловичівну, учит. 2-кл. шк. в Гайворонцї, на рівн. пос. до 2-кл. шк. в Бірках великих, В. Бохнїґову, учит. 1-кл. шк. в Каменополї, до 2-кл. шк. в Раківци, О. Надахівску, учит. 1-кл. шк. в Залїщиках старих, на рівн. пос. до Волцнова, М. Гавлїцкого, учит. 1-кл. шк. в Жарновій, на рівн. пос. до великого Грушева, М. Шавалу, учит. 1-кл. шк. в Руді за Бугом, на рівн. пос. до Тишицї, К. Склянку, учит. 1-кл. шк. в Тишицї, на рівн. пос. до Руди за Бугом, В. Родака, учит. 1 кл. шк. в Мартинковицях, на рівн. пос. до Здрохця, М. Самборского, учит. 1 кл. шк. в Лїску, на рівн. пос. до Рожна вел., К. Греняка, учит. 1 кл. шк. в Баницї, на рівн. пос. до Небіщан; зорґанїзувала 4-кл. муж нар. шк. і 4-кл. жень. нар. шк. в Золочеві.

— **Бурса для ремісничої молодежи.** Всїм П. Т. Читачам і Приятелям молодїжи пригадуємо Товариство: „Руска Бурса ремісничa і промислова“ у Львові. Жертви на фонд сеї бурси можна складати і вписувати ся в члени товариства кождого дня перед полуднем (крім недїль і руских сьвят) у касиєра „Днїстра“ п. Івана Бачиньского (ул. Руска ч. 20). — *Рада Товариства.*

— **Нові телефонїчні стациї.** В сих днях віддасть до прилюдного ужитку кілька телефонїчних стаций в північній части Галичини. І так з днем 7. с. м. заведено тел. стацию в Волоскій Камінцї і в Мостах великих, 9. с. м. в Раві рускій і Пархачи, 11. с. м. в Любичи королївскій, 13. с. м. в Белзцї, а з днем 15. с. м. в Угринові.

Посмертні ✝ оповістки.

— **О. Йосиф Долошицкий,** радник митропол. Консисториї, жовківский містодекан, віцемарш. жовків. повіта, член окружн. шкільної ради, крилошанин і парох Кунина, упокоїв ся 7. жовтня с. р. в 58 роцї житя і 33. сьвященства. Покійник належав до нечисленних впрочім приклонників полїтики старокурсних русофілїв і в москвофільскім житю брав вельми дїяльну участь. В. є. п.!

— **Володимир Хоміцкий,** учен. III кл. ґімн. в Бучачи, помер дня 1. жовтня в 14. роцї житя. В. є. п.!

Всячина.

— **Непослушна.** Минулого місяця станули до вінчаня в Новім Йорку богатий банкир Моріс Гольмс з Єлисаветою Блявволь, дочкою старої родини новойорских патрициїв. Коли молода мала повторити за сьвящеником присягу, она просила, щоби пропустити слова о „послусї“. Проти сего запротестував молодий і заявив, що він нїколи не взяв би жінки, яка не хоче бути послушною. Сьвященик і рідня молодої старали ся намовити суджену, але все було на дармо. Панна Блявволь вибухла плачем і просила судженого, щоби звільнив єї з сеї „строгої заповіди“, але він стояв твердо при своїм. Скінчило ся на тім, що цїле весїльне товариство опустило костел, а молодята розійшли ся.

— **Ново віднайдений образ Ґенсборо.** В Ню-Рошель найдене незвісний доси образ славного анґлїйского маляря з XVIII. в. Ґенсборо. Образ сей представляє погруде молодої женщини і находить ся межи движимостями помершої перед кількома лїтами панї Больтон. Знатоки музея „Metropolitain“ оцїнюють єго вартість на 70.000 долярів. Внаслїдок сего вибухла межи спадкоємцями панї Больтон о власність образу жива колотнеча, яка закінчить ся судовою дорогою.

— Голодна маска. Забавний випадок лучив ся на двірскім масковім балю в однім з удільних німецких князївств. Заряджуючий буфетом замітив надзвичайний апетит одного з гостий, високого чорного пана. Прямо фантастичні скількости страв зникали поза чорною маскою. Вкінци гість встав і зник в товпі танцюючих. Однак в десять хвиль явив ся знова при буфеті і почав заїдати так, начеб від тижня нічого не мав в устах. Се повторило ся три рази, апетит чорної маски грозив загладою цілому буфетови, тож старший льокай, побачивши в четверте надходячого панка, повідомив про все майстра церемонії. Маршалок підійшов до гостя, просячи єго чемно о показанє карти входу, а що чорна маска єї не мала, зажадав відслоненя маски. Під чорною маскою вкривав ся... князївский ґвардист. Заряджено слїдство і викрито, що жовнїри ґвардиї, що держали сторожу в городї, найшли чорну маску, по черзї вбирали ся в неї і так без перешкоди діставали ся до буфету, де дуже виразно показували признанє для штуки княжих кухарів.

Наука, умілість і письменьство.

Василь Пачовский.

Вистава друків і мінїятур ц. к. надвірної бібліотеки у Відні 1912. р. (Katechetisch-liturgische Ausstellung von Druckwerken und Miniaturen k. u. k. Hofbibliothek Wien 1912).

(Дальше).

Володимир Стасов в своїй капітальній публїкациї. „Славянскій и восточный орнаментъ по рукописямъ древняго и новаго времени“, дав цїлий ряд зразків рукописного орнаменту після народности.

Він роздїлив весь материял на орнамент полудневo-славяньского стилю з рукописий писаних кирилицею, а іменно: болгарский XI—XVIII. в., сербский XII—XVIII. в., герцоґовиньский XIV. в., чорногорский XV. в., боснїйский XIV—XV. в., боснїйский патереньский XIV—XV. в., молдавско-волоский XV—XVIII. ст., і румуньский XVII—XVIII. ст.; орнамент руского стилю роздїлив по областям: южноруский Київ, Галич і пр., східноруский Переяславль, Ростов, Рязань і пр., західно-руский (Гродно, Вильно і пр.) і середноруский (Москва і околиця); відтак орнамент західно-славяньский подїлив на орнамент з рукописий писаних глаголицею XI—XVII. і орнамент з рукописий пис. латиньскими буквами: стиль хорвацкий XIV до XV. в., ческий XI—XVI. в. і польский XIV до XVI. в., вкінцї східний стиль подїлив на грецко-візантийский VI—XVII. ст., вірменьский X—XIX в, етіопский XIII—XVIII. в., арабский VIII—XVIII. в. і середно-азийский.

Значить, брав орнамент українськиий, назвавши єго южно-русским, за вітку русского орнаменту; в дїйсности з самого поверховного порівнаня нашого стилю з росийским видно основну ріжницю обох в трактованю мотивів. Коли українськиий заховує прозорість беручи мотиви ґеометричні і ростинні та сплїтаючи їх в елеґантну гармонїйну заставку, чи букву, уживаючи фіґури звірів тілько до прикраси на боцї, росийский вплїтає в заставку чи у букву узли шнурів вужів, зьвірів фантастичної форми в фантастичні сплети так, що за пестротою зникає взір виставки, зникає непонятна для ока буква. Тіккапен, характеризуючи стиль ірийского орнаменту, (в своїй розвідцї: Den iriska miniaturkonsten z Finsk Tidskrift 1900.) звертає увагу на подібність ірийских зьвіринних сплетів звістних зі своєї дивовижної фантастичности не тільки зі скандинавским, але й „середно-русским“ орнаментом, значить, з московским. Стасов теж зазначує, що в українських взорах вишивок, як і в орнаментї грають ролю цьвітки і ґірляндочки ріжноцьвітними вітками з браком дерев, фіґур людских і зьвіринних, які виступають в повній силї у великоруского народа під впливом буддийско-азийским.

На основі орнаменту може опісля й історик українськиої штуки віддїлити непевно датовані кодекси українські від чужих і потягнути відмежну лїнію від росийскої штуки, що тепер загорнула до своєї історії увесь доробок українського народу, узнаючи єго за свій, як колись лїтературу аж до часів Ом. Огоновского.

Та працю артистів-Українців в области штуки, яку загорнули наші сусїди завдяки своїм материяльним засобам, мусить відобрати будучий історик українськиої штуки і сотворити історию українськиої штуки від найдавнїйших часів аж до XX. столїтя, як Ом. Огоновский відобрав памятники старої лїтератури від росийского народу — мимо вереску росийских і польских критиків, мимо волї самих артистів, що вирекли ся українськиої народности з несьвідомости чи для лакімства нещасного. Могли сї артисти творити твори в дусї наций, яким служили в тяжку хвилю упадку українського народу, але їх походженє, їх душа, їх ґенїй остав все власностю українського народу, що відбиває ся мимо їх волї в їх творах, в конструкциї, кольоритї і орнаментї.

А що артисти скульптурної і малярскої штуки орудують індеферентним материялом у витворі своїх творів, то лекше буде їх відобрати, як в лїтературі Гоголя чи Короленка Москалям, або Ожеховского чи Словацкого Полякам, що уживали росийскої чи польскої мови. Потреба тілько тонкого смаку, глубокого знаня українськиої душі та великих студий і фондів до проїздок по музеях історикови українськиої штуки, а може сотворити відразу нам цїлу історию штуки українського народу з цїлою серию визначних творців, які Росияни, чи Поляки уважають за своїх — і відразу поставити наш нарід в рядї культурних наций в очах Европи.

(Дальше буде).

Телеґрами

з дня 9. жовтня.

Царгород. (ТКБ). Доносять, що передна сторожа чорногорска переступила границю і напала на місцевину Берана. Борба ще триває.

Рада мінїстрів від вчера по полудни радить безперестанно.

Перед Портою і редакциями дневників громадять ся товпи цїкавих. Виповідженє війни Чорногорою оповістили ту надзвичайні додатки часописий. Та вістка викликала велику сензацию.

Відень Цїсар приняв вчера шефа ґенерального штабу Шемуа на окремім довшім послуханю.

Відень. Три зїзди угорских промисловцїв вислали до ґр. Берхтольда просьби, щоби в інтересї промислу Угорщини все зробив, щоби не допустити до війни на Балканї.

Париж (ТКБ). Аґенция Гаваса доносить, що з Ґібральтару відплили на Мальту чотири кораблї ескадри Середземного моря.

Петербург (ТКБ). Петербурска аґенция є уповажнена до стверджения, що вість „Frankfurter Ztg“ в Софії, наче би державний Банк позичив болгарскому народному банкови 25 мілїонів франків, є зовсїм неправдивою.

Атени (ТКБ). Княгиня Алїция видала до грецких женщин відозву, щоби они заняли ся шитєм одностроїв для резервістів.

Відень. „Die Zeit“ доносить з Болгариї, що б. мінїстер Марінковіч заявив: Реформи, які заповіла Туреччина, не можуть вдоволити Сербії. В теперішнім положеню одиноким виходом є наданє самоуправи. Ми хочемо бити ся і получити ся з нашими братами в Туреччинї в одну державу — заявив Марінковіч. Нема навіть бесїди, щоби в Сербії найшло ся правительство, яке вдоволило би ся лише волею держав або обітницями, але не перестанемо становити живла вічних несупокоїв і видержимо, аж будуть заспокоєні наші змаганя.

Софія (ТКБ). Рада мінїстрів зібрала ся вчера вечером, щоби застановити ся над відповідию на крок представників Австро-Угорщини і Росиї.

Царгород (ТКБ). Мінїстерство війни оголошує, що в ночи з 30. вевесня на 1. жовтня прийшло до сутичок коло Дерни.

Відень Пос. Кльофач їде в слїдуючім тижнї до Сербії, а потім до Болгариї.

Чернівцї (ТКБ). Вчера отворено сесию буковиньского сойму.

Льондон (ТКБ). Росийский амбасадор Бенкендорф відрочив свій виїзд до Росиї.

Париж (ТКБ). Австро-угорский амбасадор ґр. Сечен вернув з відпустки і обняв уряд.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Цїлею Товариства є **удїлюванє кредиту** своїм членам рільникам **обезпеченим в „Днїстрі“ від більше лїт.**

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекциї Товариства в годинах урядових, **від 8. до 2. год. в полудне.**

Конто в Щадницї почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі	К	3,468.296·—
Удїли членьскі	К	341.275·—
Позички удїлені	К	3,916.577·—

Канцеляриї Товариства отворені перед полуднем

Брошуру:

Йосиф II. чи Ян Казимир?“

(з нагоди сьвяткованя мнимої 250-лїтної річницї єстованя Львівского Унїверситету).

можна набути в Адмінїстрациї „Руслана“ і в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львов по 30 сот. за примірник.

„Карпатия“ тов. обезп. на житє — Заступство в Синявцї, п Башня дол. приймає обезпеченя на житє, посаги, від огню, граду, крадїжи і випадків. 94(238).

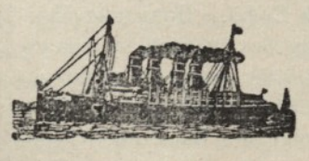

До АМЕРИКИ КАНАДИ

найлїпше перевозить

Лїнія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецка **99.**

Цїна переправи кораблем 220 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а **120 К** за дїти понизше 12 лїт з погол. подат.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТІВ:

Панонїя з Триєсту 15. жовтня.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найскорші і найвеличавійші пароходи на сьвітї:

Люзітанїя, дня 26/10.

Мавританїя, дня 12/10, 16/11.

Ол. Барвіньский: *Значінє українсько руского народу для Австро-Угорщини* (перекл. розвідки в Osterreichische Rundschau з 1. мая 1912) цїна 20 сотиків. Дістати можна в книгарнї Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Накладом Piusverein-у появили ся гарно виконані **ілюстровані переписні листки** з малюнками артиста-маляра Асмана, які представляють найбільше займаючі сцени з другої турецкої облоги Відня.

Сї листки висилає

Kanzlei des Piusvereines,

Wien, I. Bäckerstrasse 9.

по 1К 60 с за серию (20 листків) разом з почтовою оплатою. Поодинокий листок коштує 10 сот. Замовленя належить висилати на висше згадану адресу.

Рух зелїзничих поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-европейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені грубим друком. Години нічні від 00 вечером до 5·59 рано означені підчеркненєм чисел мінутових.

Відїзд зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: **12·35**, 3·40, **8·22**, 8·35, **2·05**§), **2·45**, 3·45*), 5·46†), 6·05, **7·00**, 7·30, 11·10.
*) до Ряшева. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мшани.

До Підволочиск: 6·10, 10·35, §**2·16**, **2·27**, 2·50†, 8·40, 11·13.
†) до Красного. §)від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Черновець: **2·50**, 6·10, **9·15**, 9·37, **2·25**, 3·05*), 6·28†), 7·58*), 11·00.
*) до Станїславова. †) до Коломиї. *) до Ходорова кождого попередного дня перед недїлею і сьвятом.

До Стрия: 6·00, 7·30, 10·02 §), 1·45, 6·50, 11·25.
§) Від 16/6 до 8/9 включно лише в недїлю і рим.-кат сьвята.

До Самбора: 6·58, 9·05, 3·50, 10·56.

До Сокаля: 7·35, 2·21, 8·00, 11·35 *)
*) до Рави рускої (лише в недїлї).

До Яворова: 8·40, 5·45.

До Підгаєць: 5·55, 4·53.

До Стоянова: 7·55, 5·20.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6·25, 10·55, **2·29** *), **2·42**. 3·07 †), 9.01, 11·30.
†) до Красного. *) від 15|5 до 30/9 включно що дня.

До Підгаєць: 6·09, 1·21 *), 5·15, 10·40 §).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і недїлю.

До Стоянова: 8·12, 5·38.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6·28, 1·40 *), 5·36, 10·59 §).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і недїлю.

Приїзд до Львова

на головний дворець:

З Кракова: **2·22**, 5·45, 7·25, **8·10**, 10·05, 1·10* **1·30**, **2·00**§), 5·40, 7·25†), **8·25**, 9·50
*) з Тарнова, §) від 15|5 до 30|9 включно щодня, †) з Мшани 15/6 до 30|9 включно щодня.

З Підволочиск: 7·20, 11·30, **1·50** §), **2·15**, 5·30 10·30, 10·48†)
†) з Красного, §) від 15/5 до 30/9 включно щодня.

З Черновець: **12·05**, 5·15 §), 5·45 †), 7·40, 10·25 *), **1·55**, 5·52, **6·26**, 9·34
*) зі Станїславова, †) з Коломиї, §) з Ходорова кождого слїдуючого дня по недїли і сьвятї.

Зі Стрия: 7·28, 11·40, 4·25, 6·45, 10·19 §, 11·00
§) від 16/6 до 8/9 включно лише в недїлї і римо-кат. сьвята.

З Самбора: 7·50, 9·55, 2·10, 8·30

Зі Сокаля: 7·10, 1·25, 7·57

З Яворова: 8·12, 4·20

З Підгаєць: 11·10, 10·20

Зі Стоянова: 10·01, 6·30

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 7·01, 11·11 **1·36***), **2·00**, 5·10, 10·12, 10·31†)
†) з Красного, *) від 15·5 до 30·9 включно щодня.

З Підгаєць: 7·26*) 10·49, 6·29*) 10·01, 12·00§)
*) з Винник, §) з Винник лише в суботу і недїлю.

Зі Стоянова: 9·42, 6·11

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 7·08*), 10·31, 6·11*), 9·41, 11·43§)
*) з Винник, §) з Винник в суботу і не

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станїславова відходить о годинї 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

Льокальні поїзди.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6·02,
від 1/5 до 15/9: 4·21.

До Янова: що дня від 1/5 до 30/9: 10·15, 3·03
в недїлї і римо-кат, сьвята: від 5/5 до 8/9: 1·26.

на головний дворець:

З Брухович: що дня 6·55.
в недїлї: від 1/5 до 30/9: 7·43.

З Янова: що дня від 1|5 до 30/9: 1·11, 9·10.

З Винник: лише в суботу і недїлю: 12·16.

Видає і відповідає за редакцию Семен Ґорук.

З друкарнї В. А. Шийковского у Львові

UNIWERSYTECKA BIBLIOTEKA KUL